

تسکین در دیوان شمس

فیروزه کدخدائی

عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ورامین "پیشوا"

چکیده

وزن از عناصر مهم و زیبایی بخش کلام است که شاعران کلاسیک همواره سعی در حفظ چارچوب آن بر اساس قوانین ثبت شده عروضی داشته اند؛ البته در این میان گریز گاههایی به عنوان اختیارات شاعری برایشان در نظر گرفته شده است که یکی از مباحث مهم عروضی است و بیشتر شاعران ازین فرصت ها استفاده کرده اند. مولانا، عارفی سخن شناس است که غزلیات وی بارها از زوایای مختلف مورد بررسی پژوهشگران قرار گرفته است. او در غزلیات، توانایی خویش در بهره گیری از ظرفیت های زبانی را در هر فرصتی نشان می دهد و گذشته از بیان مفاهیم غنی، کلام را به خدمت انتقال احساسات و هیجاناتی می گیرد که واژه به تنهایی از آشکار کردن آن عاجز است. وی وزن را بسیار استادانه، در مسیر برانگیختن عواطف خواننده، به کار می گیرد. مولانا از اختیاری مانند تسکین به تکرار، به منظور تاکید بر مفاهیم مورد نظرش استفاده کرده تا بر کیفیت معنوی مجالس سماع، که جولانگاه احوالات روحانی وی وهم کیشانش بوده است، بیفزاید.

واژگان کلیدی: وزن، اختیارات، تسکین، عروض، غزلیات شمس